

Modelaanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet Littenseradiel over 2017

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn niet ieder jaar hetzelfde, kijk daarom op de website: www.toetsingscommissievp.nl. Op deze website kunt u ook meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag voor 15 augustus 2018.

Een verzoek Vangnetuitkering Participatiewet over 2017 kan uitsluitend via dit door de minister vastgestelde aanvraagformulier worden ingediend. Onderaan dit formulier staat meer achtergrondinformatie bij dit formulier, o.a. over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa.

Dit formulier bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Bij gedeelte 1 (verklaring college) kiest u tussen 1a of 1b:

- 1a: uw gemeente is zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering verleend.
- 1b: uw gemeente is over 2015 en/of over 2016 wel een vangnetuitkering verleend.

Zowel 1a als 1b bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag volgt een tekstveld om het antwoord in te voegen. U kunt hierin tekst en eventueel tabellen of grafieken invoegen. Hierin kan ook worden aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag.

Het formulier gaat door op de volgende bladzijde.

1a. Verklaring college bij eerste verzoek

Indien uw gemeente zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering is verleend, vult u 1a in en laat u 1b leeg. 1a bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat een tekort zal ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan het reduceren van dit tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.

- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde maatregelen, die een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort. Hierbij gaat het dus om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

Toelichting bij C

- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).
- Bij deze vraag wordt verwacht dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan een reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente [zet hier de naam van uw gemeente] verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Datum: _____

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat (opnieuw) een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.
- De mate van effectiviteit van maatregelen uit voorgaande jaren, kan eveneens van invloed zijn op de omvang van het tekort. Kunt u hier in de analyse op ingaan?

Tekstveld voor antwoord gemeente

Ter inleiding

De gemeente Littenseradiel is vanwege een gemeentelijke herindeling per 1 januari 2018 opgeheven. De gemeente Súdwest-Fryslân heeft vanaf 2011 tot aan deze datum op basis van een samenwerkingsovereenkomst de beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken op het terrein van de Participatiewet c.a. voor de gemeente Littenseradiel uitgevoerd. De hieronder vermelde antwoorden zijn daarom nagenoeg identiek aan de antwoorden op het aanvraagformulier van de gemeente Súdwest-Fryslân.

De gemeente Súdwest-Fryslân is per 1 januari 2018 de rechtsopvolger van de gemeente Littenseradiel en dient daarom deze aanvraag in bij de Toetsingscommissie. Daar waar in de tekst staat "gemeente", gelieve de Toetsingscommissie te lezen: "de gemeente Súdwest-Fryslân, mede ten behoeve van de gemeente Littenseradiel".

Omvang van het tekort

Net zoals in 2016 heeft de gemeente Littenseradiel over 2017 een tekort op het budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. De eerste prognose, gebaseerd op de feitelijke betalingen in de eerste 7 maanden van het jaar 2017, liet een geëxtrapoleerde uitkeringslast zien van € 2.176.385 en baten van € 1.937.825. Het verwachte tekort was € 238.560; dat is 12,31% van het budget.

Het uiteindelijke plaatje is iets gunstiger. De werkelijke uitkeringslasten over 2017 zijn € 2.092.443; het definitieve budget is € 1.956.549. Het definitieve tekort komt daardoor op € 135.894; 6,95% van het budget. Het tekort over 2015 was 14,52 % van het toegekende budget; in 2016 was dit 12,69 %.

Hieruit blijkt dat de gemeente Littenseradiel een tekort heeft dat:

- a) over 2017 meer bedraagt dan 5% over het budget 2017;
- b) over 2016 en 2017 samen meer bedraagt dan 5% over het budget 2017, t.w. 22,8%.

(On)mogelijkheden om het tekort te verminderen.

De gemeente heeft in 2016 en in 2017 een extern bureau – Stichting Stimulansz – gevraagd te analyseren op welke gebieden er mogelijk kansen liggen om het tekort (verder) te verminderen. Daarbij is steeds gebruik gemaakt van de Benchmark van Divosa. Mede naar aanleiding van de analyse van de gemeente Súdwest-Fryslân over 2015 en de daarin genoemde aandachtspunten heeft de gemeente in 2016 een actieplan uitstroombestemming 2016 vastgesteld en uitgevoerd. Dit actieplan heeft in 2017 een – op onderdelen gewijzigd - vervolg gekregen met het actieplan uitstroom 2017, waarbij o.a. gebruik is gemaakt van de analyse over 2016. De gemeente Súdwest-Fryslân heeft een innovatief actieplan uitstroom over de periode 2018 – 2022 in voorbereiding. Zie verder onder B: uitgevoerde maatregelen om het tekort verder te reduceren.

Het hoeft geen betoog dat er factoren zijn die van invloed zijn op het aantal bijstandsgerechtigden, en waar de gemeente, daar waar het gaat om het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom, slechts beperkte sturingsmogelijkheden heeft. Zo was er in 2015 en 2016 een verhoogde instroom van vluchtelingen. Een groot deel daarvan deed (en doet) een beroep op een bijstandsuitkering. Het afsluiten van de Wajong en de Wsw heeft als gevolg dat meer mensen op bijstand zijn aangewezen. Een derde factor die de instroom in de bijstand beïnvloedt is de flexibilisering van de arbeidsmarkt. Méér mensen hebben tijdelijke contracten, bouwen hierdoor minder WW op, en raken sneller dan voorheen het geval was in de bijstand. De uitstroom uit de bijstand wordt negatief beïnvloed door de toegenomen complexiteit van de doelgroep (meer mensen hebben een grotere afstand tot de arbeidsmarkt) en de leeftijdsopbouw.

Met inachtneming van het bovenstaande hebben de uitgevoerde analyses en de daarop genomen acties zich de afgelopen drie jaar geconcentreerd op zaken en onderwerpen t.a.v. de uitgaven (en de ontvangsten) die wél beïnvloedbaar zijn, en die betrekking hebben op de prijs van de uitkering, het volume (instroom en uitstroom), de ontheffingen en de handhaving. Specifiek gaat het om de volgende onderwerpen:

- de (parttime) inkomsten van de bijstandsgerechtigden;
- het opleggen van maatregelen;
- het inzetten van gerichte acties om de instroom in de bijstand te beperken;

- het inzetten van gerichte acties om de uitstroom uit de bijstand te bevorderen;
- het verlenen van ontheffingen van de arbeidsverplichting;
- het actief tegengaan en opsporen van fraude;
- het incasseren van openstaande vorderingen.

Het beeld dat uit deze opeenvolgende jaarlijkse analyses naar voren komt is consistent. Stimulansz stelt vast dat de gemeente de zaken goed voor elkaar heeft. De gemeente doet het op veel terreinen goed en veelal beter dan vergelijkbare Friese gemeenten en de "benchmarkgemeenten" (gemeenten die vallen onder de vergelijkbare grootteklasse van de benchmark van Divosa). Verder geeft het rapport aan dat het beleid en de uitvoering van de gemeente zijn gericht op het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom, en dat de gemeente allerlei instrumenten en projecten inzet die naar verwachting effectief zullen zijn. Ook t.a.v. handhaving is de gemeente actief; zowel "bij de poort" als bij lopende uitkeringen. Dit komt tot uiting in een goede fraudequote en in het gemiddelde fraudebedrag. De Stimulansz rapporten concluderen dat de gemeente niet of nauwelijks mogelijkheden heeft tot verdere verbetering. Voortgaan op de ingeslagen weg is aangewezen. Dat er tekorten zijn lijkt veel meer een gevolg van het feit, dat de budgetten gewoon te laag zijn om uitkeringen van te financieren. De tekorten op de budgetten lijken niet te kunnen worden verklaard door verkeerde keuzen in beleid en/of uitvoering.

Effectiviteit maatregelen voorgaande jaren

De gemeente heeft, onder de vlag van het Programma "Operatie Werk", dat een verbinding legt tussen het economische en het sociale domein, al in 2015 en 2016 maatregelen genomen om tot een tekortreductie te komen.

In 2015 heeft de gemeente een aantal projecten uitgevoerd zoals het project 'klantdiagnose' en zijn er verbetervoorstellen gedaan om de instroom verder te beperken en de uitstroom te verhogen.

In 2016 heeft de gemeente ingezet op onder andere het stimuleren van parttime werk, een verbetering van de samenwerking met het UWV en een aantal andere maatregelen welke ondergebracht zijn in het Actieplan uitstroom 2016. Uit de evaluatie van dit actieplan blijkt dat (resultaten Súdwest-Fryslân en Littenseradiel):

- vanaf juni 2016 tot en met december 2016 82 inwoners extra volledig of deels zijn uitgestroomd uit de bijstand;
- 159 inwoners een traject volgen naar werk;
- 130 inwoners zijn niet ingestroomd door een adequatere handhaving.

De globale analyse opgesteld door Stichting Stimulansz over 2016 concludeert dat het beleid en de uitvoering van de gemeente gericht zijn op het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom. De ingezette instrumenten en projecten zijn effectief en aangeraden werd om vooral zo door te gaan.

De acties en maatregelen genomen naar aanleiding van de aanvraag vangnetuitkering 2016 waren succesvol. De bestandsontwikkeling (uitkeringsdossiers BUIG) van de gemeente Littenseradiel laat in 2017 een daling zien; van 159 in januari 2017 tot 139 in december 2017.

Bronnen:

- Plan tekortreductie 2016 Gemeente Littenseradiel; november 2016 (Stimulansz)
- Plan tekortreductie 2017 Gemeente Littenseradiel; oktober 2017 (Stimulansz)

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort verder te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- Indien uw gemeente over 2015 en/of 2016 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2017 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.
- Voorbeelden van externe maatregelen zijn onder andere consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking, advies van adviesbureau of maatregelen die na aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Aanpak van het aanhoudende tekort.

Hoewel uit de analyse(s) van Stimulansz gebleken is dat het ontstaan van het tekort grotendeels komt door factoren waar het college geen tot zeer weinig invloed op heeft, en dat er kijkend naar beleid en uitvoering op de onderzochte onderwerpen niet of nauwelijks mogelijkheden tot verbetering zijn, wil

het college er alles aan doen om de mogelijkheden die de gemeente wél heeft ook optimaal te benutten.

Vooruitlopend op het reeds verwachte tekort in 2017 heeft de gemeente al in maart 2017 een 'Actieplan uitstroom 2017' vastgesteld dat deels voortbouwt en aanvullend is op het actieplan 2016 dat, zoals in 1.A staat vermeld, effectief was. De gemeenteraad van Súdwest-Fryslân heeft op 6 april 2017 ingestemd met het actieplan 2017 en middelen beschikbaar gesteld. Deze acties worden in nauwe samenwerking met partners als Pastiel, Vluchtelingenwerk en het UWV uitgevoerd. Het vervolg hierop, een innovatief actieplan uitstroom voor de periode 2018 – 2022, is in voorbereiding.

Bovengenoemde actieplannen zijn onderdeel van een meerjarige programmatische aanpak, "Operatie Werk", waarin de gemeente – en dan met name het economische en het sociale domein - samenwerkt met de ondernemers(-verenigingen) in de gemeente en het onderwijsveld. Hiervoor is begin 2017 het Arbeidsmarktplatform SWF in het leven geroepen. Vertegenwoordigers van de gemeente, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven in Súdwest-Fryslân steken regelmatig de koppen bij elkaar om in kaart te brengen wat er gaande is op de arbeidsmarkt, waar de knelpunten liggen en hoe deze zijn op te lossen, hoe onderwijs en bedrijfsleven naar elkaar toe kunnen groeien en slimme oplossingen kunnen bedenken voor problemen en wat het bedrijfsleven de komende jaren nodig heeft qua banen. En uiteraard hoe de gemeente dit alles optimaal kan faciliteren.

Uitgevoerde in- en externe maatregelen in 2017.

Het actieplan uitstroom 2017.

Dit actieplan omvatte de periode april 2017 tot begin januari 2018. Hieronder worden de ingezette maatregelen kort beschreven; wat was de concrete interne of externe maatregel en wat werd er mee beoogd.

-Pilot de Werkjouwer (extern).

De Werkjouwer (werkgever) is een activeringstraject voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (doelgroep Participatiewet) met de bedoeling hen binnen een periode van 1 tot 2 jaar naar vrijwilligerswerk of naar een re-integratietraject te begeleiden. Het traject wordt uitgevoerd door Pastiel, het re-integratieonderdeel van het SW bedrijf Empatec. De pilot is in het najaar van 2017 gestart.

-VIP all inclusive (extern).

Dit betreft een samenwerkingsproject van Pastiel en Vluchtelingenwerk, bedoeld voor statushouders. Instrumenten van beide instanties (training arbeidsmarkt oriëntatie, bemiddeling, werkervaringsplaats, entreeopleiding) worden maximaal op elkaar afgestemd om zo maatwerk te kunnen bieden. Dit project wordt in 2018 voortgezet.

-Werkervaringsplaatsen 2.0.(intern)

De gemeente Súdwest-Fryslân is een grote werkgever in de regio en biedt werkervaringsplaatsen aan binnen de ambtelijke organisatie met als uiteindelijk doel het doorstromen naar een betaalde baan. Deze actie wordt structureel ingezet.

-Beter inzicht in opbouw bestanden.(intern)

Er is onderzoek gedaan naar trends en ontwikkelingen van het uitkeringsbestand. Dit leverde aanbevelingen op voor aanpassingen in beleid en uitvoering (processen). Deze actie wordt eind 2018 herhaald.

-Screening passende uitkering - voorliggende voorzieningen (extern / intern).

Naar aanleiding van de uitkomsten van een steekproef naar de rechtmatigheid van verstrekte uitkeringen is door extern adviesbureau SHMC een volledige bestandsanalyse uitgevoerd. Vanaf 2018 wordt deze screening voortgezet door de gemeentelijke afdelingen.

-Vroeg informeren van inwoners met WW. (extern)

Het betreft een actie, met medewerking van het UWV, die moet bijdragen aan de vermindering van de doorstroom van WW naar de bijstand. Concreet komt het er op neer dat het UWV maandelijks een door de gemeente opgestelde brief in de Werkmap van de WW gerechtigde plaatst. De brief informeert de persoon kort vóór het aflopen van de WW uitkering over de verantwoordelijkheid om zelf inkomen te genereren, hoe het zit met een bijstandsuitkering (rechten en plichten e.d.) Achterliggende bedoeling is dat deze brief werkt als een "wake up call".

-Implementatie UWV systemen Sonar en WBS. (intern)

Inwoners zijn actief benaderd om hun CV in Sonar te uploaden, zodat deze applicatie goed is gevuld met relevante klantgegevens. De gemeente is op dit moment bezig met het actualiseren van interne werkprocessen en de inzet van (klantvolg)systemen daarbij. Keuzes over het gebruik en de inrichting van systemen worden in 2018 gemaakt.

-Parttime werk uit de bijstand (intern)

Het betreft enkele maatregelen, waaronder een verkorte aanvraagprocedure bij een hernieuwde bijstandsaanvraag, die het voor bijstandsgerechtigden aantrekkelijker moeten maken om parttime en tijdelijk werk te accepteren.

-Aansluiting praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs (extern / intern)

Het betreft hier een samenwerking tussen de gemeentelijke gebiedsteams en de scholen voor praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Het resultaat van deze samenwerking is dat iedere jongere in beeld is en goede begeleiding krijgt, zodat zoveel mogelijk jongeren na het afronden van de school aan het werk kunnen.

-Meer aandacht voor Kansrijk Kiezen (extern)

Veel jongeren moeten al op een jonge leeftijd kiezen welke opleiding en richting ze willen gaan volgen, maar weten vaak nog niet wat ze willen. De gemeente (i.c. het RMC) heeft zowel in 2016 als in 2017 samen met de scholen en met VMBO On Stage een Beroepenfeest georganiseerd waar jongeren gerichte hulp krijgen bij het maken van een beroepskeuze en waar duurzame contacten worden gelegd met beroepsbeoefenaren. On Stage komt ook in 2018 weer terug als onderdeel binnen "Operatie Werk".

-Empowermenttraining (extern)

De gemeente heeft zowel in 2016 als in 2017 een training Empowerment ingekocht voor een beperkt aantal inwoners die vastlopen in hun werk of privéleven door gebrek aan zelfvertrouwen, weerbaarheid en motivatie.

-Afronden Kansrijk Ondernemen (extern)

Dit project loopt al enkele jaren binnen de gemeente. Het jaar 2017 was het laatste jaar waarin deze dienstverlening werd aangeboden. Werkloze inwoners van de gemeente konden met het project hulp krijgen bij het starten van een eigen bedrijf. Zo kregen ze zes maanden lang een uitgebreide training, waarin ze alles konden leren over het runnen van een eigen bedrijf.

-Startpunt Ondernemers (extern)

Min of meer de opvolger van Kansrijk Ondernemen met dit verschil dat de gemeente met dit project niet alleen de uitstroom wil bevorderen, maar ook de instroom wil tegengaan. Het Startpunt Ondernemers geeft ondernemers ondersteuning bij het starten van hun bedrijf, maar ook daarna door een nauwe samenwerking aan te gaan met bestaande ondernemers. Het Startpunt Ondernemers bestaat uit ervaren ondernemersadviseurs. Via dit Startpunt worden trainingen (o.a. schrijven ondernemingsplan), workshops, maandelijkse themabijeenkomsten, adviesgesprekken en overige initiatieven gericht op het ondernemerschap zoals bijvoorbeeld de Avondschoon, aangeboden.

-Beleidsregels parttime ondernemerschap (intern)

Parttime ondernemerschap draagt bij aan de uitstroom uit de bijstand. Parttime ondernemen is één van de mogelijkheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt om economisch onafhankelijk te worden van een uitkering, al dan niet in combinatie met loondienst. Om parttime ondernemen vanuit de Participatiewet mogelijk te maken zijn er beleidsregels nodig. Het college heeft deze regels op 24 april jl. vastgesteld.

De raad van Súdwest-Fryslân is in februari 2018 geïnformeerd over de resultaten van het actieplan uitstroom 2017. Zie ook onder C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen.

Overige maatregelen in 2017.

Aanvullend op dit actieplan heeft de gemeente in 2017 nog enkele extra interne en externe maatregelen genomen om tot een tekortreductie te komen.

Interne maatregelen

Participatie-dialogen

Het college van Súdwest-Fryslân is met raadsleden, inwoners, werkgevers, cliëntenraden, vrijwilligers en organisaties uit de gemeenten Súdwest-Fryslân en Littenseradiel in gesprek gegaan over hoe de gemeente zichzelf kan verbeteren en waar de betrokkenen tegenaan lopen in en rondom de uitvoering van de Participatiewet. Hier zijn een aantal beleidsinterventies uit voortgekomen welke in 2018 verder uitgewerkt worden.

Plan van aanpak 'Besluit bijstandsverlening zelfstandigen'

De gemeente heeft, onder de vlag van "Operatie Werk" in 2017 een plan van aanpak opgesteld om het Bbz te optimaliseren met als doel de interne en externe bekendheid van de Bbz te vergroten. De samenwerking met Economische Zaken is versterkt. Dit draagt bij aan het creëren van duurzame uitstroom uit, en het beperken van instroom in de bijstand. Daarnaast wordt er onderzocht hoe interne maatregelen ervoor kunnen zorgen dat de financiële risico's voor de gemeente verkleind worden. Het eerste resultaat van het plan van aanpak is opgeleverd: een onderzoek naar de

ervaringen van cliënten van de Bbz. De verbeterpunten en tips die uit dit onderzoek zijn voortgekomen worden meegenomen in de beleidsontwikkeling en de verdere implementatie van het plan van aanpak.

Aanpak debiteurenbeheer

De gemeente heeft, vanaf 2016, door middel van een projectmatige aanpak de werkprocessen en uitvoeringsregels m.b.t. terugvordering, verhaal en debiteurenbeheer gestroomlijnd. Het uitgewerkte model heeft o.a. geleid tot een hogere incassoquote en meer tijd voor lastige vorderingen. Het model wordt in 2018 verder verfijnd.

Externe maatregelen

Inzetten benchmark

Zoals hiervoor al is vermeld heeft de gemeente Stichting Stimulansz in drie opeenvolgende jaren – 2015, 2016 en 2017 - de opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren naar de mogelijke omvang en oorzaken van het tekort, hierbij gebruikmakend van de benchmark van Divosa. Dit geeft de gemeente inzicht in waar mogelijk verbeterpunten liggen en hoe de gemeente tot een (verdere) tekortreductie kan komen.

Screening regelgeving

De gemeente heeft Stichting Stimulansz de opdracht gegeven om de gemeentelijke regelgeving van de Participatiewet (verordeningen en beleidsregels) zoals die per 1 januari 2015 was ingevoerd, te screenen op logische samenhang en volledigheid. Deze actie zorgt er uiteindelijk voor dat de gemeente Súdwest-Fryslân een goed op elkaar aansluitend beleidspakket heeft, zonder perverse prikkels, wat op een uniforme wijze gecommuniceerd en uitgevoerd kan worden.

Maatregelen in 2018 ev.

Innovatief Actieplan Uitstroom 2018 - 2022

In het licht van continue aanpassing en verbetering op het terrein van de Participatiewet c.a. heeft de gemeente Súdwest-Fryslân, als vervolg op 2017, een nieuw uitstroomplan in voorbereiding; het Innovatief Actieplan Uitstroom 2018 – 2022. Voor deze meerjarige termijn is gekozen omdat dit aansluit bij de bestuursperiode van college en raad. (zie ook het antwoord onder C.) De inzet is vooral gericht op kansrijke groepen zoals mensen die korter dan vijf jaar in de uitkering zitten, jongeren tot 28 jaar en statushouders. En ook nu weer is dit plan een integraal onderdeel van de multidisciplinaire aanpak "Operatie Werk". Onderdelen van dit plan zijn o.a. enkele acties uit 2017 die worden voortgezet, zoals Kansrijk Kiezen en VIP All Inclusive.

Tijdens een bijeenkomst op 22 mei jl. zijn raads- en commissieleden van de gemeente Súdwest-Fryslân geïnformeerd over de ideeën rondom het Actieplan Uitstroom. De arbeidsmarkt trekt aan, ondernemers en bedrijven zoeken actief naar personeel. De presentatie gaf een eerste doorkijk in de samenwerking met ondernemers, onderwijs en overheden in onze gemeente en hoe deze samenwerking bijdraagt aan het activeren van talenten.

Bronnen:

- Plan tekortreductie 2017 Gemeente Littenseradiel; oktober 2017 (Stimulansz)
- Eindrapportage actieplan uitstroom 2017; college van B&W SWF 6 februari 2018

-Actieve informatie van het college aan de raad over de resultaten van het actieplan uitstroom 2017; college van B&W SWF 6 februari 2018.

-Positionpaper Arbeidsmarktopgave Súdwest-Fryslân 2018 – 2022; college van B&W SWF 22 mei 2018

-Collegebesluit Operatie Werk en Arbeidsmarktopgave 2018 – 2022; college van B&W SWF 22 mei 2018

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan het *verder* reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

Toelichting bij C

- In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot *verdere* tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren.
- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).

Tekstveld voor antwoord gemeente

2016

Uit de evaluatie van het actieplan uitstroom 2016 blijkt dat (resultaten van Súdwest-Fryslân en Littenseradiel):

- vanaf juni 2016 tot en met december 2016 82 inwoners extra volledig of deels zijn uitgestroomd uit de bijstand;
- 159 inwoners een traject volgen naar werk;
- 130 inwoners zijn niet ingestroomd door een adequatere handhaving.

2017

De uitvoering van het actieplan uitstroom 2017 heeft in de periode april 2017 tot en met december 2017 geleid tot een uitstroom uit de bijstand van 106 personen (resultaten Súdwest-Fryslân en Littenseradiel).

Andere resultaten in het kort:

- pilot Werkjower: 29 personen – waarvan 11 statushouders – zijn actief in een traject;
- VIP All Inclusive: van de in juli 2017 gestarte groep zaten er in januari 2018 8 personen op een werkervaringsplaats en zijn er 2 aan betaald werk geholpen; in oktober 2017 is de tweede groep gestart met de training arbeidsmarkt oriëntatie; in februari 2018 is de derde groep gestart;
- Werkervaringsplaatsen 2.0.: 38 personen hebben een werkervaringsplaats bij de gemeente gekregen; daarvan hebben er 4 vervolgens een aanstelling gekregen en 1 een tijdelijk contract; Het aantal gemeentelijke teams dat één of meerdere werkervaringsplaatsen heeft, groeit nog steeds. Ambitie is dat alle teams deze voorziening gaan bieden.
- Steekproef uitkeringen en daarop volgende volledige bestandsanalyse: 8 uitkeringen zijn beëindigd;
- Implementatie UWV systeem Sonar/WBS: 900 inwoners zijn benaderd om hun CV in Sonar te uploaden; 50 daarvan met ondersteuning van de gemeente;
- Empowerment: 38 personen hebben een training gehad.;
- Afronden Kansrijk Ondernemen: 7 personen hebben een Bbz aanvraag ingediend richting fulltime ondernemer, 5 personen volgen een traject richting parttime ondernemer;
- Startpunt Ondernemen: het Startpunt heeft 16 personen in een traject. De reacties van ondernemers en starters zijn zeer positief.

2018

Het college van Súdwest-Fryslân heeft vertrouwen in deze aanpak. Na de vervroegde verkiezingen in verband met de gemeentelijke herindeling heeft de nieuwe coalitie een hoofdlijnenakkoord opgesteld voor de bestuursperiode 2018 – 2022. In het hoofdstuk “Werk” schetst het bestuur een beeld van de arbeidsmarktopgave en de acties die de gemeente wil nemen, waaronder het uitvoeren van het eerder genoemde innovatieve uitstroombplan 2018 - 2022. Het beoogde effect van dit plan, aldus het hoofdlijnenakkoord, is dat het aantal uitkeringsgerechtigden met 300 daalt waardoor er weer een balans is tussen inkomsten (het BUIG budget) en de uitgaven (bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies).

Bronnen:

- Hoofdlijnenakkoord Bestuursperiode 2018 – 2022 SWF; december 2017
- Actieve informatie van het college aan de raad over de resultaten van het actieplan uitstroom 2017; college van B&W SWF 6 februari 2018
- Positionpaper Arbeidsmarktopgave Súdwest-Fryslân 2018 – 2022; college van B&W SWF 22 mei 2018
- Collegebesluit Operatie Werk en Arbeidsmarktopgave 2018 – 2022; college van B&W SWF 22 mei 2018

D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

po. g. heeg loco-secretaris

Versie: 21 maart 2018

Naam van de ondertekenaar: P. Zondervan

De burgemeester,

M. Bernds

Naam van de ondertekenaar: M. Bernds

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat deze verklaring de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

De ondertekening geschiedt door burgemeester en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente Súdwest-Fryslân stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: 12 juli 2018

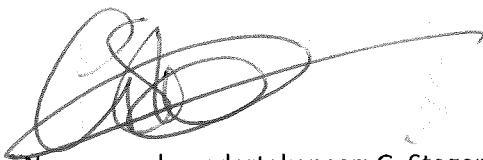
Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: M. Berndsen

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: G. Stegenga

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring college eerste verzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring college bij vervolgvraag kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2017 dient uiterlijk op 15 augustus 2018 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2018 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verplichting gaat verder dan het tijdelijk vangnet, waarbij het feitelijk uitvoeren van maatregelen niet vereist was. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2017 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een [factsheet maatregelen](#) uitgegeven o.b.v. de informatie uit de vangnetuitkering 2015.

ⁱ www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/10/19/tool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2017

ⁱⁱ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark